

ฐานข้อมูลงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

Nursing Administration Research Database in Thailand During 2010 – 2013

วิภาดา	คุณาวิกติกุล	Ph.D.*	Wipada	Kunaviktikul	Ph.D.*
อรอนงค์	วิชัยคำ	Ph.D.**	Orn-Anong	Wichaikhum	Ph.D.**
เพชรสนีย์	ทั้งเจริญกุล	ปร.ด.***	Petsunee	Thungjaraenkul	Ph.D.***
บุญพิชชา	จิตต์ภักดี	ปร.ด.**	Bunpitcha	Chitpakdee	Ph.D.**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและวิเคราะห์งานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556 โดยการรวบรวมงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลและบันทึกลงในโปรแกรมฐานข้อมูลวิจัยทางการบริหารการพยาบาล ที่สร้างขึ้นโดย วิภาดา คุณาวิกติกุล และคณะ (2552) ตามแนวคิดการวิจัยด้านการบริหารการพยาบาล 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) การบริหารทรัพยากรบุคคล 2) ผู้นำและภาวะผู้นำ 3) นวัตกรรมในองค์กร การเปลี่ยนแปลง ข้อมูลสารสนเทศและกลยุทธ์ 4) การจัดการในองค์กร มโนทัศน์ของการจัดการ 5) ธุรกิจ การเงิน และค่าใช้จ่าย 6) การจัดการคุณภาพ 7) สิ่งแวดล้อมในองค์กรและในงาน 8) จริยธรรม และกฎหมาย 9) นโยบายและแผน และ 10) อื่นๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบคัดกรองงานวิจัย 2) แบบบันทึกผลการสกัดข้อมูล และ 3) โปรแกรมฐานข้อมูลงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ การหาความถี่ และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในระหว่างปีพ.ศ. 2553 – 2556 มีทั้งหมดจำนวน 465 เรื่อง ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.53 เป็นวิทยานิพนธ์ ดำเนินการวิจัยโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ร้อยละ 17.60, 17.60 และ 17.17 ตามลำดับ) สถานที่ทำวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลงานวิจัยคือโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 15.50) งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์ (ร้อยละ 23.58) ประชากรคือเป็นบุคลากรทางการพยาบาล (ร้อยละ 62.96) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (ร้อยละ 51.03) โดยผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวิจัยเอง (ร้อยละ 31.50) ส่วนใหญ่ใช้วิธีการรวบรวม

* ศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

* Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

** อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** Lecturer, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

*** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบประเมิน หรือแบบวัด (ร้อยละ 60.27) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นสถิติบรรยาย(ร้อยละ 35.13)และใช้แนวคิดหรือทฤษฎีในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล (ร้อยละ 37.37) รองลงมาคือ ผู้นำและภาวะผู้นำ (ร้อยละ 12.32) ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารองค์กรและกำหนดทิศทางการวิจัยต่อไป

คำสำคัญ: ฐานข้อมูล การวิจัยทางการบริหารการพยาบาล การพยาบาล

Abstract

This study aimed to describe and analyze nursing administration research in Thailand during 2010-2013 by collecting information on research in nursing administration which was input into a nursing administration research database developed by Wipada Kunaviktikul and colleagues in 2009. Research themes were classified into 10 categories as follows: 1) human resource management, 2) leaders and leadership, 3) organizational innovation/change/information technology/strategy, 4) organizational management /concept, 5) business/finance/cost, 6) quality management, 7) organizational/work environment, 8) ethics/laws, 9) policy/planning, and 10) miscellaneous. Research instruments included 1) a research screening form, 2) a data extraction form, and 3) the nursing administration research database. Data were analyzed by using descriptive statistics including frequency and percentage. The results showed that there were 465 research studies in nursing administration during the years between 2010-2013, inclusive. The majority of the research was thesis based research (67.53%), conducted by Chulalongkorn University, Khonkhan University, and Chiang Mai University (17.60%, 17.60%, and 17.17%, respectively). Data was mainly collected in a university hospital (15.50%). The research design used was modeled on a correlational descriptive study (23.58%). Research population consisted of nursing personnel (62.96%). The research instrument consisted of a questionnaire (51.03%), which was developed by researchers (31.50%). Data were collected by research questionnaires, tools, and inventory (60.27%). The statistics used were mostly descriptive (35.13%). The major theme found was human resource management (37.37%) followed by the theme of leaders and leadership (12.32%). It was proposed that these results could be used to help manage organizations and indicate research direction.

Key words: Database, Research In Nursing Administration, Nursing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยผู้บริหารการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพ รวมถึงทีมสหสาขาสามารถใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พยาบาล องค์ความรู้ทางการบริหารการพยาบาลพบการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและตลอดเวลา การวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลจะช่วยสนับสนุนองค์ความรู้ในด้านนี้ให้เป็นความรู้ที่เป็นองค์รวม และสามารถเข้าถึงได้ง่าย สำหรับผู้บริหารทางการพยาบาลเพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย เพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานในองค์กร รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในระยะที่ผ่านมา 20 ปี ได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบความรู้ทางการพยาบาลด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านการปฏิบัติการพยาบาล การศึกษาพยาบาลและการบริหารการพยาบาล โดยมีนักวิจัยจากสถาบันการศึกษาและสถานบริการสุขภาพ ปรานี ทุ์ไพเราะ และคณะ (2539) ได้สำรวจผลงานวิจัยทางการพยาบาลของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 - 2535 โดยรวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว จากสถาบันการศึกษาทุกแห่งในประเทศไทย ที่ผลิตนักศึกษบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ ลงในแบบบันทึกข้อมูลการวิจัย ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัย พบว่ามีผลงานวิจัยทางการพยาบาลของนักศึกษาระดับปริญญาโทจำนวนทั้งสิ้น 363 เรื่อง โดยงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย ร้อยละ 65.56 เป็นงานวิจัยทางการพยาบาลทางคลินิกมากที่สุด ร้อยละ 76.86 รองลงมา เป็นงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาล ร้อยละ 18.45 และพบว่ามีงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการพยาบาลเพียงร้อยละ 16.25 ส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัย ร้อยละ 46.28 มีการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า 1 อย่างคิดเป็นร้อยละ 39.94 และเป็นแบบสอบถามร้อยละ 30.30 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ ร้อยละ 57.30 โดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 120 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจงมากที่สุด ร้อยละ 69.15 และรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาลมากที่สุด ร้อยละ

78.51 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบร้อยละ 99.45 และพบว่าปีพ.ศ. 2535 เป็นปีที่มีจำนวนวิทยานิพนธ์มากที่สุด มีจำนวน 102 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.10

ต่อมา ขวัญตา บาลทิพย์ และคณะ (2545) ได้ศึกษาสถานภาพการวิจัยทางการพยาบาลในภาคใต้ระหว่าง พ.ศ. 2538 - 2543 เป็นการวิจัยจากเอกสารรายงานวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลและอาจารย์จากวิทยาลัยพยาบาลใน 14 จังหวัดภาคใต้จำนวน 137 แห่ง และรายงานการวิจัยหรือบทความงานวิจัยทางการพยาบาลในภาคใต้ ไม่รวมวิทยานิพนธ์ ผลการศึกษาพบว่า มีจำนวนงานวิจัยใน 5 ปี ทั้งหมด 57 เรื่อง มีหัวหน้าโครงการวิจัยจากโรงพยาบาลทั่วไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ทำวิจัยเป็นครั้งแรกโดยไม่มีผู้ร่วมวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติการพยาบาล ร้อยละ 56.1 รองลงมาคือด้านการบริหารการพยาบาลร้อยละ 28.0 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยและผู้รับบริการจำนวนมากกว่า 120 คนเป็นส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยเชิงบรรยายมากที่สุด วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเฉพาะเจาะจงเป็นส่วนใหญ่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และใช้สถิติเชิงบรรยายมากที่สุด มีการเผยแพร่ผลงานโดยการนำเสนอในการประชุมวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือการนำเสนอในการประชุมของโรงพยาบาล และ การตีพิมพ์ในวารสารเพียงร้อยละ 24.6 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยทางการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างพ.ศ. 2531 - 2542 และ 2542 - 2548 (พองคำ ตีลกสกุล และคณะ, 2545, 2548) แต่ฐานข้อมูลงานวิจัยดังกล่าวเป็นการรวบรวมงานวิจัยทางการพยาบาลทั่วไปจึงอาจทำให้งานวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาลโดยเฉพาะไม่ปรากฏในฐานข้อมูลและการนำไปใช้อาจต้องใช้เวลามากขึ้นในการค้นหา ดังนั้น วิภาดา คุณาวิทิตกุล เพชรสุณีย์ ทั้งเจริญกุล อรอนงค์ วิชัยคำ และบุญพิชชา จิตต์ภักดี (2552) จึงได้พัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูลงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาล โดยใช้กรอบแนวคิดของการพัฒนา

ระบบฐานข้อมูลของโอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2551) ประกอบด้วย การศึกษาเบื้องต้น การออกแบบฐานข้อมูล การทดสอบและประเมินผล และการปฏิบัติงาน โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลคือ ASP.net บน Net Framework 2.0 และโปรแกรมบริหารจัดการฐานข้อมูลใช้ MS SQL SERVER Express 2008 และได้รับการจดลิขสิทธิ์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในพ.ศ. 2555 ข้อมูลที่บันทึกลงในฐานข้อมูลนี้ประกอบด้วย ชื่อเรื่องไทย ชื่อเรื่องอังกฤษ ชื่อผู้วิจัยหลัก ชื่อผู้วิจัยร่วม สังกัดแหล่งทุน ประเภทของผลงาน แหล่งที่เก็บ ปี บทคัดย่อ วัตถุประสงค์ ประชากร สถิติ ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ เป็นต้น โดยฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นลักษณะของฐานข้อมูลอยู่ในรูปของ web ที่ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ผลการวิจัย พบว่า มีจำนวนผลการวิจัยทางการบริหารการพยาบาล ทั้งหมดในระยะเวลา 20 ปี มีจำนวน 1,864 เรื่อง ร้อยละ 73.23 เป็นวิทยานิพนธ์ งานวิจัยส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยในประเด็นการบริหาร ทรัพยากรบุคคลร้อยละ 25.74 และการจัดการคุณภาพ ร้อยละ 18.26 (วิภาดา คุณาวิทิตกุล เพชรสุณีย์ ทั้งเจริญกุล อรอนงค์ วิชัยคำ และบุญพิชชา จิตต์ภักดี, 2555) จะเห็นได้ว่า ที่ผ่านมามีในประเทศไทยได้มีการทำวิจัยทบทวนงานวิจัยทางการพยาบาล ทั้งในภาพรวมและในสาขาเฉพาะด้านการบริหารการ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ายังขาดการรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องของปี พ.ศ. 2553-2556 ดังนั้น คณะผู้วิจัย จึงมีความประสงค์ที่จะทำการรวบรวมงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินการมาแล้ว และเพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหารการพยาบาลที่ชัดเจนและทันสมัยยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556 โดยมีการจัด

เก็บข้อมูลทั้งหมดที่คัดสรรแล้วนำมาบันทึกในโปรแกรมฐานข้อมูลวิจัยทางการบริหารการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นโดยวิภาดา คุณาวิทิตกุลและคณะ (2552) ตามแนวคิดการวิจัยด้านการบริหารการวิจัย 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) การบริหารทรัพยากรบุคคล 2) ผู้นำและภาวะผู้นำ 3) นวัตกรรมในองค์กร การเปลี่ยนแปลง ข้อมูลสารสนเทศและกลยุทธ์ 4) การจัดการในองค์กร มโนทัศน์ของการจัดการ 5) ธุรกิจ การเงิน และค่าใช้จ่าย 6) การจัดการคุณภาพ 7) สิ่งแวดล้อมในองค์กรและในงาน 8) จริยธรรม และกฎหมาย 9) นโยบายและแผน และ 10) อื่นๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อเพื่อศึกษาลักษณะและวิเคราะห์งานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556 และบันทึกลงในโปรแกรมฐานข้อมูลวิจัยทางการบริหารการพยาบาล ที่สร้างขึ้นโดย วิภาดา คุณาวิทิตกุล และคณะ (2552)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่งานวิจัยทางการบริหารการพยาบาล ที่เป็นการศึกษาวิจัยในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เป็นรายงานวิจัย บทความ หรือ บทคัดย่อที่มีชื่อ งานวิจัย ผู้วิจัย วัตถุประสงค์หรือคำถามของงานวิจัย เครื่องมือวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผลการ ศึกษา
- 2) เป็นการศึกษาวิจัยภายในปี 2553-2556
- 3) เป็นงานวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาล และ / หรือเป็นงานวิจัยที่ทำโดยพยาบาลวิชาชีพ และ / หรือพยาบาลวิชาชีพ เข้าไปเป็นผู้ร่วมวิจัย และ / หรือพยาบาลวิชาชีพเป็นที่ปรึกษาในโครงการวิจัย
- 4) เป็นงานวิจัยปฐมภูมิ (primary research) ไม่ใช่ systematic review
- 5) เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการพยาบาลตาม 10 กลุ่ม
- 6) เป็นงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่ และ
- 7) เป็นการศึกษาวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศไทย ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทย และ/ หรือเป็นภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาขึ้นโดยวิภาดา คุณาวิฑิตกุล และคณะฯ (2555) แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. แบบคัดกรองงานวิจัย โดยมีข้อความลักษณะ เอกสารบทความหรือรายงานการวิจัยที่คณะผู้วิจัย พิจารณา มีทั้งหมด 7 ข้อความ และมี 3 ตัวเลือกคือ ใช่ ไม่ใช่ และ ไม่แน่ใจ เกณฑ์ในการพิจารณาคือ ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้ 1 คะแนน ถ้า “ไม่ใช่” ให้ 0 คะแนน และให้ เลือกงานวิจัยที่มีคะแนนรวม เท่ากับ 7 เท่านั้นนำไปใช้ ในการวิเคราะห์

2. แบบบันทึกผลการสกัดข้อมูล ลักษณะเป็น เอกสารที่ให้ผู้วิจัยเติมข้อมูลโดยคัดลอกข้อความจากผล งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ให้มากที่สุด มีทั้งหมด 49 ข้อ

3. โปรแกรมฐานข้อมูลงานวิจัยทางด้านการบริหารการ พยาบาลที่พัฒนาโดยวิภาดา คุณาวิฑิตกุลและคณะ (2552) โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลคือ ASP. net บน Net Framework 2.0 และโปรแกรมบริหารจัดการฐานข้อมูลใช้ MS SQL SERVER Express 2008 และได้รับการจดลิขสิทธิ์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีพ.ศ. 2555

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือทั้ง 3 ส่วน ได้รับการพิจารณาตรวจสอบ คุณภาพเชิงเนื้อหาและความเข้าใจโดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนจำนวน 6 คน (วิภาดา คุณาวิฑิตกุล และคณะ, 2555) นอกจากนั้นมีการดำเนินการโดยนำแบบคัดกรอง งานวิจัยและแบบบันทึกผลการสกัดข้อมูลที่มีความ สอดคล้องกัน 100 เปอร์เซ็นต์ โดยทดสอบจากผู้เก็บ ข้อมูล 2 คนในเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ ในระหว่างการ บันทึกข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ของการบันทึกทั้งหมดอีกครั้งหนึ่งโดยคณะผู้วิจัย

วิธีการรวบรวมและบันทึกข้อมูล

ภายหลังจากการได้รับความเห็นชอบในการดำเนินการ วิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยรวบรวม ข้อมูลจากสถาบันการศึกษาพยาบาล โรงพยาบาล และ

ห้องสมุดที่มีงานวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาลทุกภาค ของประเทศ

1. ประชุมกำหนดแนวทางในการทำงาน โดย กำหนดเกณฑ์ในคัดเลือกงานวิจัยทางด้านการบริหารการ พยาบาลและแหล่งที่ใช้ในการค้นคว้า และมอบหมายผู้รับ ผิดชอบในการรวบรวมงานวิจัย

2. ผู้วิจัยทบทวนงานวิจัยและจัดกลุ่มงานวิจัยด้าน การบริหารการพยาบาลในระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2556 โดยวิธี 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) การบริหารทรัพยากรบุคคล 2) ผู้นำและภาวะผู้นำ 3) นวัตกรรมในองค์กร การ เปลี่ยนแปลง ข้อมูลสารสนเทศและกลยุทธ์ 4) การจัดการ ในองค์กร มโนทัศน์ของการจัดการ 5) ธุรกิจ การเงิน และ ค่าใช้จ่าย 6) การจัดการคุณภาพ 7) สิ่งแวดล้อมในองค์กร และในงาน 8) จริยธรรม และกฎหมาย 9) นโยบายและ แผน และ 10) อื่นๆ และบันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูลวิจัย การบริหารการพยาบาล ทั้งนี้ผู้วิจัยจะตรวจสอบความ ถูกต้องของการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตรวจสอบงานอีก ครั้งหนึ่งประมาณร้อยละ 10 ของงานทั้งหมดตรวจสอบ ความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบฐานข้อมูลงาน วิจัย และวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลที่ได้จากการศึกษา

3. ผู้วิจัยรวบรวมและบันทึกข้อมูลงานวิจัยทาง การบริหารการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างเดือน ตุลาคม 2556-กรกฎาคม 2557 โดยบรรจุในโปรแกรมฐานข้อมูล การวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาล

4. ตรวจสอบความถูกต้อง การลงบันทึกข้อมูลอีก ครั้งหนึ่ง โดยคณะผู้วิจัย

การพิทักษ์สิทธิ์

ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดย โครงร่างวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การนำเสนอผลหรืออภิปรายข้อมูลของการวิจัยใน รายงานการวิจัยได้นำเสนอในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

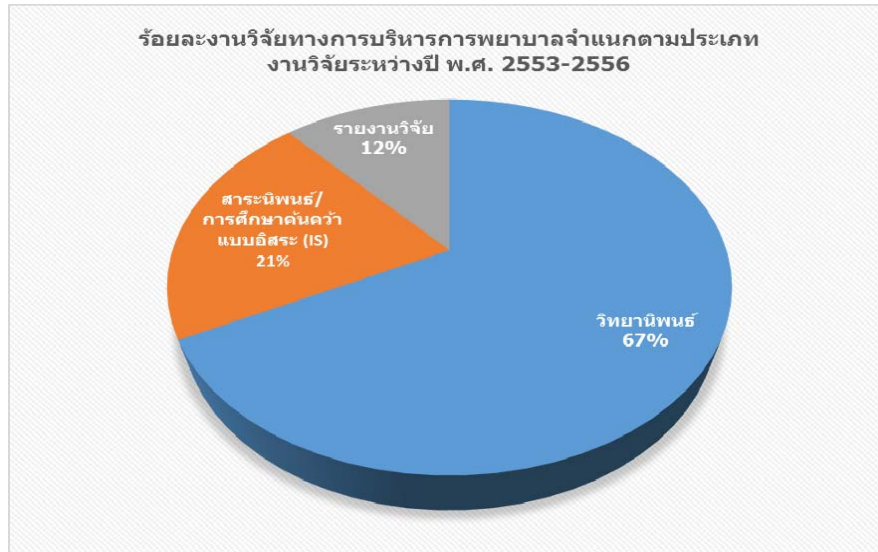
ข้อมูลงานวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาลที่ถูก บันทึกในโปรแกรมฐานข้อมูลวิจัยทางด้านการบริหารการ

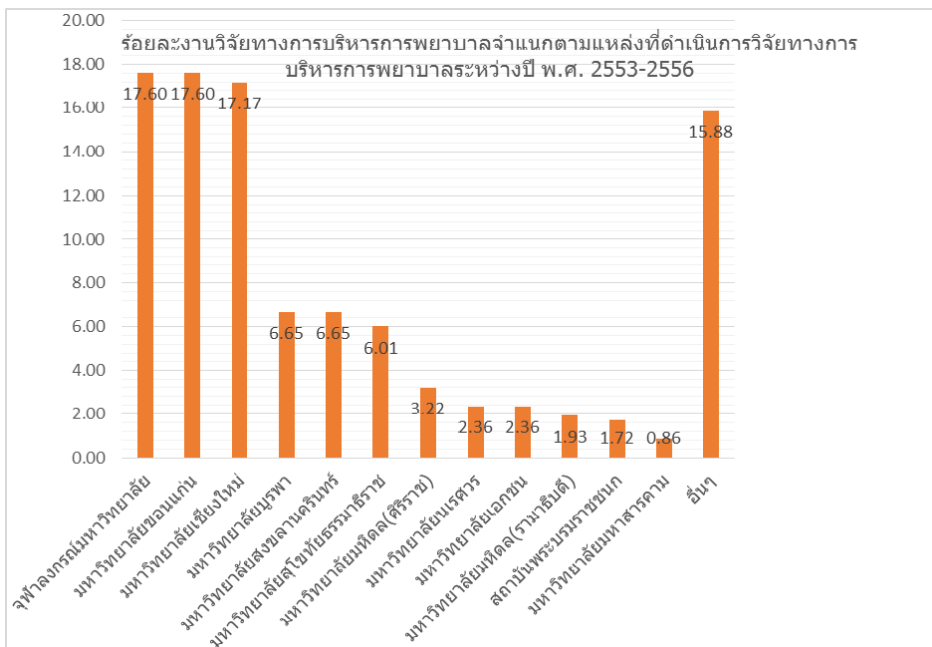
พยาบาล และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย
ได้แก่ การหาความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษา

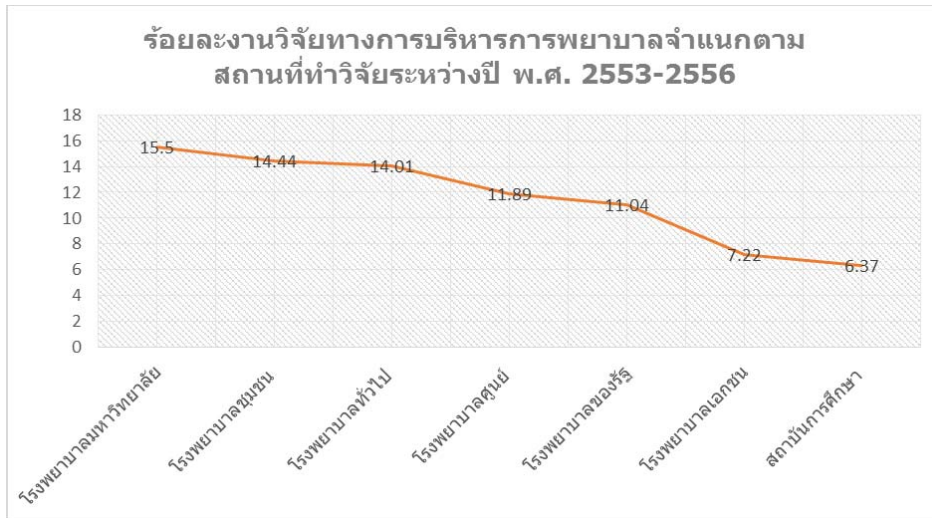
ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอโดยการบรรยาย
ในรูปแบบกราฟดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงร้อยละงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลจำแนกตามประเภทงานวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

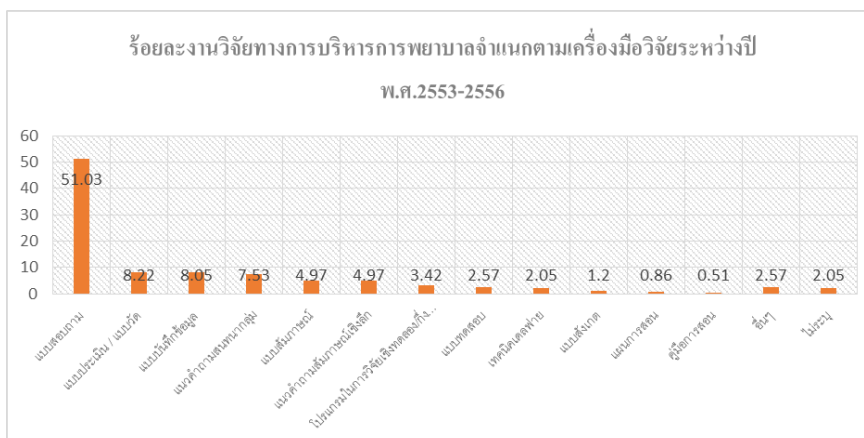
ภาพที่ 2 แสดงร้อยละงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลจำแนกตามแหล่งที่ดำเนินการวิจัยทางการบริหารการพยาบาลระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

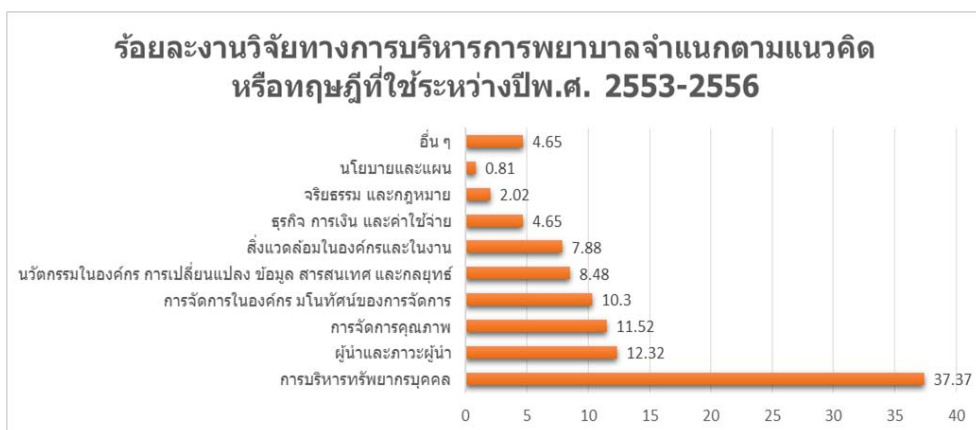
ภาพที่ 3 แสดงร้อยละงานวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาลจำแนกตามสถานที่ทำวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

ภาพที่ 4 แสดงร้อยละงานวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาลจำแนกตามประชากรที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2553-2556

ภาพที่ 5 แสดงร้อยละงานวิจัยทางด้านการบริหารการพยาบาลจำแนกตามเครื่องมือวิจัยที่ใช้ระหว่างปีพ.ศ. 2553-2556

ภาพที่ 6 แสดงร้อยละงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลจำแนกตามแนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้ระหว่างปีพ.ศ. 2553-2556

งานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2556 มีทั้งหมดจำนวน 465 เรื่อง ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.53 เป็นวิทยานิพนธ์ (ภาพที่ 1) งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุแหล่งทุน (ร้อยละ 98.72) ดำเนินการวิจัยโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ร้อยละ 17.60, 17.60, และ 17.17 ตามลำดับ) (ภาพที่ 2) สถานที่ทำวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลงานวิจัยคือโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 15.50) (ภาพที่ 3) แบบงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์ (ร้อยละ 23.58) ประชากรที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยเป็นบุคลากรทางการพยาบาล (ร้อยละ 62.96) (ภาพที่ 4) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (ร้อยละ 51.03) (ภาพที่ 5) โดยการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเอง (ร้อยละ 31.50) วิธีการรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบเองโดยใช้ แบบสอบถามแบบประเมิน หรือแบบวัด (ร้อยละ 60.27) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นสถิติบรรยาย (ร้อยละ 35.13) และใช้แนวคิดหรือทฤษฎีในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล (ร้อยละ 37.37) รองลงมาคือ ผู้นำและภาวะผู้นำ (ร้อยละ 12.32) (ภาพที่ 6)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จำนวนและประเภทงานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยทางการบริหารการ

พยาบาลในระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2556 มีทั้งหมดจำนวน 465 เรื่อง ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.53 เป็นวิทยานิพนธ์ จะเห็นว่ามีจำนวนงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายทางด้านการศึกษาของสถาบันการศึกษาพยาบาลต่างๆ ที่เปิดรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นตามความต้องการของหน่วยงาน ในการพัฒนาบุคลากรทางพยาบาล รวมทั้งเป็นการพัฒนาตัวเองด้วย ประกอบกับบางสถาบันการศึกษาได้เปิดสอนหลักสูตรการบริหารการพยาบาลในระดับมหาบัณฑิตมานานพอควร ทำให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้น แต่ส่วนใหญ่ของงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลยังอยู่ในสถาบันการศึกษาพยาบาล ส่วนรายงานการวิจัยของอาจารย์และพยาบาลวิชาชีพพบว่ามีจำนวนน้อย

2. แหล่งที่ดำเนินการวิจัยและสถานที่ทำวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ดำเนินการวิจัยโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ร้อยละ 17.60, 17.60, 17.17 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิภาดา คุณาวิทีกุล และคณะ (2555) ที่พบว่าทั้ง 3 สถาบันหลักทางการศึกษา ทั้งนี้เพราะทั้ง 3 สถาบันนี้เป็นสถาบันที่เปิดรับจำนวนนักศึกษาบัณฑิตศึกษาศาขการบริการการพยาบาลจำนวนมากในแต่ละปี ถ้าเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ จึงทำให้มีจำนวนวิทยานิพนธ์มีมาก ส่วน

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า สถานที่ทำวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลงานวิจัยส่วนใหญ่คือ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลชุมชน และ โรงพยาบาลทั่วไป (ร้อยละ 15.50, 14.44 และ 14.01 ตามลำดับ)

3. แบบวิจัย

นอกจากนั้น ผลการวิจัยพบว่าแบบงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์ (ร้อยละ 23.58 ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งวิภาดา คุณาวิทิตกุล และคณะ (2555) พบว่า แบบการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย นอกจากนี้ผลการวิจัยของปราณี ทุไฟเราะ และคณะ (2539) และขวัญตา บาลทิพย์ และคณะ (2545) ยังพบว่าลักษณะประเภทของงานวิจัยพบว่าเป็นงานวิจัยทางการแพทย์บาลส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ความรู้ด้านการบริหารการพยาบาลได้มีการศึกษามากกว่า 20 ปี รูปแบบการวิจัยจึงมีทิศทางที่เป็นงานวิจัยแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น มุ่งที่จะอธิบายปรากฏการณ์ สภาพการณ์ที่ปรากฏต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ดังนั้นแบบการวิจัยจึงได้มีการพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเชิงบรรยายเป็นการศึกษาแบบการพรรณนาหาความสัมพันธ์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวหรือมากกว่าได้ดียิ่งขึ้น

4. ประชากร

ผลการวิจัยพบว่าประชากรที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นบุคลากรทางการแพทย์ (ร้อยละ 62.96) ซึ่งรวมถึง พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค ผู้ช่วยพยาบาลในองค์กรสุขภาพ และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซึ่งวิภาดา คุณาวิทิตกุล และคณะ (2555) และของ ขวัญตา บาลทิพย์ และคณะ (2545) ที่พบว่าได้มีการศึกษาเกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพมากที่สุด ทั้งนี้เพราะบุคลากรทางการแพทย์มีจำนวนมากที่สุดในสหสาขาวิชาชีพ

5. เครื่องมือวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (ร้อยละ 51.03) โดยการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเอง (ร้อยละ 31.50) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซึ่งวิภาดา คุณาวิทิตกุล และคณะ

(2555) และ 48 สอดคล้องกับ งานวิจัยของปราณี ทุไฟเราะ และคณะ (2539) ที่พบว่าเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ แบบสอบถาม ทั้งนี้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยที่นิยมใช้กันมากในการวิจัยสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ มีการรวบรวมข้อมูลสะดวกและสามารถใช้วัดได้อย่างกว้างขวาง

6. แนวคิดหรือทฤษฎี

งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล (ร้อยละ 37.37) รองลงมาคือ ผู้นำและภาวะผู้นำ (ร้อยละ 12.32) สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของวิภาดา คุณาวิทิตกุล และคณะ (2555) บางส่วนคือส่วนใหญ่ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีในด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้ในองค์กรโดยทั่วไป จะมีประเด็นปัญหาการจัดการด้านบุคลากรทั้งเชิงพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลเกิดขึ้นตลอดเวลา บุคลากรความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนองค์กร อีกทั้งบุคลากรยังเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดขององค์กรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ประเด็นปัญหาด้านการจัดการบุคลากรจึงมักจะเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยทางด้านของการบริหารการพยาบาล อย่างไรก็ตามพบว่าแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในลำดับรองลงมาพบว่ามีแตกต่างกัน การศึกษาของวิภาดา คุณาวิทิตกุล และคณะ (2555) พบว่าอันดับรองลงมาคือการจัดการคุณภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องภาวะผู้นำ มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มีกระบวนวิชาภาวะผู้นำเป็นวิชาแกนของทุกหลักสูตร อีกทั้งผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรมากเช่นเดียวกัน จึงมีนักศึกษาและพยาบาลวิชาชีพสนใจทำวิจัยในด้านนี้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารการพยาบาลและผู้เกี่ยวข้องสามารถประมวลข้อมูลพื้นฐานจำนวนและลักษณะงานวิจัยด้านการบริหารการพยาบาลเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารและในการกำหนดนโยบาย แผนวิจัยขององค์กรและนำผลการวิจัยแต่ละเรื่องไปประยุกต์ใช้หรือนำไปใช้

ในการตัดสินใจการพัฒนาองค์กรต่อไป

อิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

2. อาจารย์พยาบาล นักศึกษา พยาบาลวิชาชีพ นักวิจัยและผู้สนใจทั่วไปสามารถใช้ฐานข้อมูลนี้ในการสืบค้น และค้นคว้างานวิจัยด้านนี้เพื่อต่อยอดการทำวิจัยที่มีความจำเป็นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาและพัฒนางานวิจัยในประเด็นต่างๆ ของการบริหารการพยาบาล ที่ทันสมัย และศึกษาเชิงลึกในด้านต่างๆ ตลอดจนจากข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ เช่น ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นต้น

3. ผู้บริหารการศึกษาและคณาจารย์สามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนกำหนดทิศทางของวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบ

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญตา บาลทิพย์ ประณีต ส่งวัฒนา อังศุมา อภิชาติ และ รังสิยา นารินทร์. (2545). สถานภาพการวิจัยทางการพยาบาลของพยาบาลในภาคใต้ ระหว่าง พ.ศ. 2538 – 2543, *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 22(2), 1 – 77.
- ปราณี ทัพไพเราะ จิรายวัตร คมพยัคฆ์ จารุวรรณ ต.สกุล นารินทร์ จิตรมณตรี พรทิพย์ อาปนกะพันธ์ วรณิ สัตยวิวัฒน์ และสุธีรา อุ้นตระกูล. (2539). การสำรวจผลงานวิจัยทางการพยาบาลของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย พ.ศ. 2532 – 2535, *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 14(4), 49 – 57.
- พองคำ ตีลกสกุลชัย ยาใจ สิทธิมงคล รุจา ภูไพบูลย์ ยุพาพิน ศิริโพธิ์งาม และ สุรางค์ ศิโรโรตม์สกุล. (2545). *ฐานข้อมูลงานวิจัยทางการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างพ.ศ. 2531-2542*. [โปรแกรมออนไลน์]. วันที่ 5 พฤศจิกายน 2552, จาก <http://www.lib.ns.mahidol.ac.th/nsr2t.html>
- พองคำ ตีลกสกุลชัย ยาใจ สิทธิมงคล สุรางค์ ศิโรโรตม์สกุล และ ยุพิน ยังสวัสดิ์. (2548). *ฐานข้อมูลงานวิจัยทางการพยาบาลในประเทศไทยระหว่างพ.ศ. 2542-48*. [โปรแกรมออนไลน์]. วันที่ 5 พฤศจิกายน 2552, จาก <http://www.lib.ns.mahidol.ac.th/nsr2t.html>
- วิภาดา คุณาวิทกุล เพชรสุณีย์ ทังเจริญกุล อรอนงค์ วิชัยคำ และบุญพิชชา จิตต์ภักดี (2552). *โปรแกรมฐานข้อมูลวิจัยทางการบริหารการพยาบาล*. [โปรแกรมออนไลน์]. วันที่ 5 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://npoc.nurse.cmu.ac.th/>
- วิภาดา คุณาวิทกุล เพชรสุณีย์ ทังเจริญกุล อรอนงค์ วิชัยคำ และ บุญพิชชา จิตต์ภักดี. (2555). การพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัยทางการบริหารการพยาบาลในประเทศไทย. *พยาบาลสาร*, 39 (ฉบับพิเศษ), 1-13.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2551). *ระบบฐานข้อมูล (Database systems)*. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พี. จำกัด.